

Tema 2_ Aglutinants

Definició:

Substàncies que mantenen les partícules tant dels pigments com de les càrregues inerts, unides entre sí de forma cohesionada amb el suport o la capa anterior.

Tradicionalment és també el tipus de medi que determina el nom de la tècnica pictòrica o artística (p. Ex: Pintura a l'oli, a la cola, encàustica, fresc....).

En molts casos les diferents capes de pintura no presenten el mateix tipus d'aglutinant. Els aglutinants poden perdre amb el temps i certes condicions adverses la seva propietat de cohesionar els pigments, causant superfícies pulverulentes o descohesionades de les capes. Els aglutinants no presenten la mateixa diversitat que els pigments però són compostos molt més complexes.

Classificació dels aglutinants:

Segons el seu origen poden ser substàncies:

a) orgàniques:

- naturals
 - proteics (ou)
 - sucres (gomes)
 - oleaginosos (olis)
- sintètiques

b) Inorgàniques

- Cal
- Silicat de potassi

OU

- Utilitzat en la tècnica pictòrica del temple a l'ou i també utilitzat com a vernís o recobrint en els estofats blaus.
- Les pintures fetes amb ou (temple d'ou) un cop seques són molt resistents i conserven perfectament els colors.
- Hi ha autors que fan una diferència entre temple d'ou i tempera. El temple, es diu que utilitza tant sols la clara d'ou i la tempera, és la que utilitza l'ou sencer amb oli o tant sols la iema.
- Tècnica molt utilitzada a la pintura italiana des de el s. XIV fins al s. XV a tota la zona del sud d'Europa i als països d'influència bizantina. Al nord d'Europa s'utilitzà també la iema d'ou tot i que afegint-li cola o goma i mel.

+ info:

<https://www.youtube.com/watch?v=LHTJNeiksU8>

<https://www.youtube.com/watch?v=9cUDDQt7xfs>

GOMES:

- Són polisacàrids mixtes.
- Procedeixen de secrecions vegetals, per la exsudació dels arbres (sobretot d'arbres fruiters)
- Són partícules sòlides que s'ahuràn de dil·luir per poder-les treballar en pintura.
- Són solubles en aigua
- Són insolubles en alcohol, dissolvents orgànics, olis i essències.
- S'utilitzen com aglutinants, com a coles o com agents espessants des de l'antiguitat.
- Són sensibles als atacs de microorganismes.
- S'utilitzen com aglutinat en la preparació de temples, aquarel·les i colors al pastel
- Es poden utilitzar com a capa inferior per després pintar amb tècniques grases.
- Són poc resistents a l'acció mecànica.
- Tenen un assecat ràpid, però una mica més lent que les coles.

Les gomes més importants són:

- a) Goma aràbiga
- b) Goma de cirerer
- c) Goma de tragacanto

+ info:

<https://www.youtube.com/watch?v=fsQicd8-N20&index=10&list=PL4C283394D90B264F>

<https://www.youtube.com/watch?v=pEFS0a1fV7A&list=PL4C283394D90B264F&index=3>

OLIS

Designa una àmplia gama de substàncies diferents en la seva naturalesa química. Els olis poden ser d'origen vegetal, animal i mineral. A més quantitat d'àcids grassos contingui, l'oli resultant és més espès. Els olis generament procedeixen de productes naturals-Olis vegetals principalment de llavors o grans.

Tipologia:

- a) Olis secants (llinaça, nou, adormidera)
- b) Olis animals (greixos)
- c) Olis minerals (petroli)
- d) Olis essencials o essències

Els olis secants es van utilitzar des de l'antiguitat coma aglutinant i també com a vernís. Generalment procedeixen de productes naturals-vegetal, com el de llinça.

Els olis més important utilitzats al llarg de la història són: l'Oli de llinça, l'oli de lli, l'oli de nous, l'oli d'espígol, l'oli de pinyons, l'oli de canyam, o de adormidera entre d'altres.

Són insolubles en aigua i en alcohol i solubles en hidrocarburs.

Mira aquest vídeos:

<https://www.youtube.com/watch?v=1fxb8cZgrqY>

<https://www.youtube.com/watch?v=0GmWJBUqQm8>

CERES

Es classifiquen en substàncies sòlides d'origen natural (animal i vegetal) o sintètic.

Son insolubles en aigua però solubles en dissolvents orgànics. Són molt sensibles als canvis de temperatura

Tipologia de ceres naturals:

- a) **Ceres d'origen animal:** cera d'abelles és un dels aglutinants més antics. Molt emprada per la seva maleabilitat. Dóna nom a la tècnica de la pintura a l'encàustica. També utilitzada com a protector i en barretes de color (colors a la cera). De color grogós.
- b) **Ceres d'origen vegetal:** Cera de carnauba. De color grogós

Tipologia de ceres sintètiques:

- a) **Ceres d'origen mineral:** cera microcristal·lina, parafina. De color blanc

Enllaços web aglutinants i diluents:

[https://es.wikipedia.org/wiki/Aglutinante_\(pintura\)](https://es.wikipedia.org/wiki/Aglutinante_(pintura))

<https://mytaleiteach.com/2012/09/12/aglutinantes-y-disolventes/>

http://www.lanubeartistica.es/dibujo_artistico_2/Unidad4/DA2_U4_T1/12_aglutinantes_y_disolventes.html

<https://www.royaltalens.com/es-es/informaci%C3%B3n/composici%C3%B3n-de-la-pintura/aglutinantes/>

<https://estudiandoloartistico.wordpress.com/2014/12/29/componentes-de-la-pintura-pigmentos-y-aglutinantes/>